

Raadsinformatiebrief

“Aanpak van overlastgevende groepen in Zwijndrecht” en beantwoording raads vragen “Veiligheid Develpark”.

Zwijndrecht, 1 februari 2022

Geachte leden van de gemeenteraad,

Aanleiding

*Aandacht voor preventie en
tijdig ingrijpen bij overlast,
criminaliteit en ondermijning
is een kerntaak van
gemeenten en hun partners*

In Zwijndrecht hanteren we het uitgangspunt dat iedereen (jong en oud) in de openbare ruimte mag ontspannen, samenkomen, sporten en bewegen. We investeren hier dan ook in door middel van ontmoetingsplaatsen en (sport)voorzieningen in de openbare ruimte. In sommige gevallen leidt het samenkomen van groepen in de openbare ruimte tot zorgen en tot gevoelens van overlast en onveiligheid. De overlast die inwoners, winkeliers en bedrijven ervaren door groepen die samenkomen in de openbare ruimte is toegenomen. Daarnaast zien we veelvuldig vandalisme aan de JOP's en (Sport)voorzieningen in de openbare ruimte en dit leidt tot kosten voor vervanging en reparaties.

Aandacht voor preventie en tijdig ingrijpen bij overlast, criminaliteit en ondermijning is een kerntaak van gemeenten en hun partners in het veiligheidsdomein en het sociale domein. Daarnaast vinden we het belangrijk om groepen (en individuen daaruit) mogelijkheden te bieden elkaar te ontmoeten en perspectief te bieden in de vorm van begeleiding naar werk, scholing en vrijetijdsbesteding.

Waar het gaat om de aanpak van overlast door groepen jongeren (tot en met 24 jaar) in de openbare ruimte werken gemeente (inclusief straatcoaches), politie en jongerenwerk (Diverz) samen onder de noemer “Jeugd in Zwijndrecht (JIZ)”. We monitoren de groepen die zich in de openbare ruimte bewegen vanuit deze samenwerking continue. Verschillende knelpunten en aandachtspunten in de uitvoering zijn daardoor binnen de huidige aanpak zichtbaar geworden:

- a) **Versteving van de regierol** van de gemeente is noodzakelijk. Hiertoe is een coördinator aangewezen die zich bezighoudt met het samenbrengen van signalen en informatie, de advisering aan de lokale driehoek van burgemeester – politie – openbaar ministerie en het aanjagen van de betrokken partners om hun bijdrage in de aanpak volgens afspraak uit te voeren.
- b) **De rol- en taakverdeling en bijbehorende verantwoordelijkheden** van de kernpartners uit de keten Jeugd en Veiligheid moet scherper worden en complementair aan elkaar zijn.
- c) **Structurele afspraken over ontmoetingsplaatsen en (sport)voorzieningen** in de openbare ruimte zijn noodzakelijk. Hierin moet aandacht zijn voor de realisatie van wensen van groepen om hen perspectief en ruimte te bieden en hieraan ook activiteiten te koppelen. Maar daarnaast gaat het om afspraken over het gebruik van de JOP's en (sport)voorzieningen en wat we daarin wel en niet tolereren. Veelvuldig vandalisme kan daarbij leiden tot verwijdering van de voorziening. Tot slot gaat het hierbij om de inzet van toezicht en handhaving, alcoholverboden enzovoorts.
- d) **Een sluitende methodisch aanpak is nodig** voor de aanpak van groepen en groepsgedrag omdat duidelijk is geworden dat het niet alleen gaat om groepen jongeren, maar dat de overlast veelvuldig veroorzaakt wordt door groepen volwassenen. De huidige aanpak is niet ingericht op volwassenen en niet op criminele groepen. De groepen zijn daarnaast meer fluïde (geen vaste kern meer) en bewegen zich veel online en op sociale media. Dat vraagt een nieuwe aanpak.
- e) **Er is meer capaciteit en slagkracht nodig.** Op basis van een heldere rol- en taakverdeling wordt vastgelegd hoeveel inzet van capaciteit door de verschillende ketenpartners noodzakelijk is en wordt geleverd. Op basis van plannen van aanpak per groep/locatie wordt inzichtelijk gemaakt wat hiervoor nodig is.

Die knelpunten leiden ertoe dat we onze gezamenlijke slagkracht waar het gaat om de aanpak van groepen in de openbare ruimte willen vergroten. Daarnaast heeft in de afgelopen maanden een toename van de overlast door groepen in de openbare ruimte in Zwijndrecht geleid tot het weghalen van de jongerenontmoetingsplaats aan de Uranusstraat, tot signalen van verenigingen over de veiligheid van het Develpark en schriftelijke vragen hierover vanuit de gemeenteraad. We weten welke hotspots er zijn in Zwijndrecht en er is ook op andere plekken de nodige problematiek.

In aanvulling op onze reguliere aanpak via het JIZ hebben we daarom de hulp ingeschakeld van “Futuro Werkt”. Zij zijn in januari gestart met een grondige analyse van de verschillende groepen en een aanpak per groep, leefdomein of individu op basis daarvan, startend met het Develpark en de Uranusstraat. Hierin hebben we ook aandacht voor de effecten die Corona, de lockdown en beperkingen kunnen hebben gehad op het gedrag van groepen, de toename van overlast en schade. Het is daarom een goed moment om u in aanvulling op de beantwoording van de schriftelijke vragen van de ChristenUnie-SGP (21F11) over de veiligheid in het Develpark te informeren over de bredere aanpak die we in gang hebben gezet en de stappen die we gaan zetten in 2022.

Beantwoording schriftelijke vragen “Veiligheid Develpark” (21F11)

1. Heeft u kennisgenomen van de zienswijze van de Korf-handbalvereniging op de “Vaststelling bestemmingsplan 2^e herziening HOA-Develpark”?

De onderstaande passage van de Korfbal- en Handbalvereniging was onderdeel van een zienswijze die is ingediend tegen het ontwerp bestemmingsplan 2^e herziening HOA-Develpark. Wij hebben hiervan kennisgenomen en de gemeentelijke reactie hierop is verwerkt in de “notitie zienswijzen bestemmingsplan 2^e herziening HOA-Develpark”. Deze notitie maakte integraal onderdeel uit van de besluitvorming die op 26 oktober 2021 (carrousel) en 23 november 2021 (gemeenteraad) is vastgesteld.

De leden van de Korfbal- en handbalvereniging hebben afspraken met elkaar gemaakt over het midden van het Develpark in de avonduren. Er zijn signalen afgegeven over drugshandel, vergrijpingen aan meisjes en over overvallen. Daarnaast zijn er signalen over overlast en ongepaste opmerkingen.

Er is in kaart gebracht welke signalen er aanvullend op die van de Korfbal- en Handbalvereniging bij maatschappelijke partners en andere verenigingen zijn.

In de gemeentelijke reactie is aangegeven dat we deze gebeurtenissen betreuren maar dat deze niet het directe gevolg zijn van het gebruik van een deel van het Develpark als evenementenlocatie. Om die reden hebben we los van de procedure rondom de vaststelling van het bestemmingsplan in kaart gebracht welke signalen er aanvullend op die van de Korfbal- en Handbalvereniging bij maatschappelijke partners als het jongerenwerk en de politie zijn, maar ook bij andere verenigingen en onze eigen straatcoaches en Boa's.

2. Herkent u de signalen waarop jongeren geadviseerd worden in de avonduren niet door het park te rijden als het donker is?

In aanvulling op de signalen van de Korfbal- en Handbalvereniging hebben we in de afgelopen weken met onze maatschappelijke partners in kaart gebracht welke signalen er zijn over de veiligheidsbeleving in het park door bewoners en jongeren. Een deel van de signalen wordt door hen onderschreven, een deel vraagt om nader onderzoek in samenwerking met het Openbaar Ministerie (waar het gaat om strafbare feiten). Hieruit komt onder andere naar voren dat:

- Jongeren van verschillende verenigingen niet alleen door het park willen fietsen. In groepsverband vinden zij dit minder bezwaarlijk. Zij geven hierbij ook aan dat niet alleen het Develpark maar ook andere locaties als de Pietermantunnel even onveilig voelen.
- Verschillende verenigingen en organisaties geen activiteiten meer willen organiseren in het park vanwege (drugs)afval en glasscherven (hiervan zegt men dat er goed wordt schoongehouden maar dat er tegen de vervuiling niet op te werken valt), mensen die racen op scooters en in auto's op het terrein voor de voetbalkooi en de aanwezigheid van verschillende groepen jongeren en volwassenen.
- Er vermoedens zijn van drugshandel en criminele activiteiten die op dit moment nog niet kunnen worden hardgemaakt.

Op basis van deze signalen vinden we het noodzakelijk dat er een grondige analyse wordt gemaakt van de groepen die zich in het Develpark ophouden. In januari 2022 is daarom gestart met deze analyse die wordt uitgevoerd door Futuro Werkt (<http://www.futurowerkt.nl/>) in nauwe samenwerking met onze maatschappelijke partners.

3. Komen er vergelijkbare signalen binnen van andere verenigingen en/of bijvoorbeeld de politie?

Actieve uitvraag

Vanuit verschillende maatschappelijke organisaties en verenigingen worden signalen afgegeven over de veiligheid in het Develpark. Daarnaast hebben we een actieve uitvraag gedaan bij verenigingen en bij de partners die op moment onderdeel uitmaken van het ketenoverleg “Jeugd in Zwijndrecht (JIZ)” dat zich richt op groepen jongeren in de openbare ruimte. Bij de beantwoording van vraag 2 hebben we de signalen van de verschillende verenigingen en organisaties al puntsgewijs aangegeven.

Overlastmeldingen en aangiften bij de politie

De signalen van de maatschappelijke organisaties en verenigingen blijken zich maar deels te vertalen in aangiften bij de politie. Vanuit de politie is in beeld gebracht over de periode augustus tot en met december 2021 hoeveel aangiften en meldingen er zijn geweest over het Develpark.

- Er zijn 5 meldingen binnen gekomen van overlast door de groep(en) die zich ophouden in het Develpark (overlast jeugd)
- Er is melding van 1 vechtpartij zonder gevolg
- Er is sprake van 3 meldingen van brandstichting
- Er zijn 8 meldingen gedaan van overlast door vuurwerk
- Er zijn geen aangiften gedaan die de signalen “*er zijn vergrijpingen geweest aan meisjes en een aantal overvallen*” op dit moment staven.

De politie herkent de signalen van de organisaties en verenigingen dan ook deels, met name waar het gaat om overlast. De signalen over vergrijpingen en overvallen worden niet ondersteund door aangiften.

Fiximeldingen

In heel 2021 zijn er via het meldingssysteem Fixi in totaal 34 meldingen binnengekomen die in lijn zijn met de meldingen bij de politie:

- Het betreft 20 meldingen van overlast door (zwerf)afval en glasscherven rondom de jongerenontmoetingsplaats en de parkeerplaats. Aangegeven wordt dat daardoor nauwelijks gebruik kan worden gemaakt van de sportvoorziening en dat gebruikers die eerst moeten schoonmaken.
- Het betreft 8 meldingen van overlast door samenscholing tot laat in de nacht, door (zwaar) vuurwerk, het gebruik van lachgas en een herhaaldelijk verzoek om handhaving.
- Het betreft 6 meldingen over de jongerenontmoetingsplaats die kapot is, waar (zwerf)vuil ligt.

Vanwege het grote aantal meldingen over zwerfvuil op deze locatie wordt door de medewerkers van de gemeentewerf elke werkdag schoongemaakt. In het weekeinde wordt door Leerwerkbedrijf Zwijndrecht Werkt schoongemaakt. Dat betekent dat er 7 dagen per week wordt schoongemaakt.

4. Bent u het met ons eens dat het onacceptabel is dat jongeren in Zwijndrecht niet op veilige wijze de route richting hun sportvereniging kunnen afleggen?

We zijn het met u eens dat iedereen in Zwijndrecht op een veilige manier de route naar een sportvereniging moet kunnen afleggen. Om die reden wordt een analyse uitgevoerd naar de groepen in de openbare ruimte en het groepsgedrag waarin we de signalen over onveilige situaties meenemen.

5. Kunt u aangeven welke acties er recent zijn geweest of op korte termijn worden gepland?

Gedurende het hele jaar is er vanuit de wijkagent, het jongerenwerk en de straatcoaches en in de vorm van surveillance door de politie en opruimwerkzaamheden door de Werf en Zwijndrecht Werkt aandacht voor het Develpark. Daarnaast is er zowel in 2020 als in 2021 rond de jaarwisseling een taskforce actief geweest om de overlast in het Develpark (vuurwerkoverlast met name) te beperken. Daarnaast krijgt het Develpark extra aandacht tijdens de surveillance rondes van de Boa's omdat bekend is dat er op deze locatie veel sprake is van overlast. In januari 2022 is Futuro Werkt gestart met de analyse van alle groepen in Zwijndrecht. De scan van het Develpark wordt in februari afgerond evenals het plan van aanpak. Daarom zijn naast deze extra surveillance nog geen extra of intensievere acties gepland omdat het noodzakelijk is de analyse van de groep(en) eerst af te ronden (februari 2022) en op basis van heldere doelen (op groepsniveau, individueel niveau en levensdomein) en een plan van aanpak aan de slag te gaan (zie antwoord vraag 6 en kopje "brede aanpak overlastgevende groepen in de openbare ruimte").

6. Wilt u in kaart brengen wat nodig is (materieel en financieel) om de veiligheid van onze fietsende jongeren in het Develpark te waarborgen en dit aan de raad terugkoppelen?

Ja, we brengen goed in kaart wat er nodig is om de veiligheid in het Develpark te waarborgen. "Futuro Werkt" heeft op 18 januari 2022 met de partners van het JIZ de aftrap gedaan voor de analyse van alle groepen in de openbare ruimte en groepsgedrag in Zwijndrecht. Futuro Werkt heeft veel kennis en expertise in de aanpak van overlastgevers en criminaliteit en kan ondersteunen in het organiseren en uitvoeren van een sluitende aanpak van preventief tot repressief. De aanpak is geschikt voor zowel jongeren (en hun gezin) als volwassenen. De groep(en) in het Develpark en rondom de Uranusstraat worden als eerste in kaart gebracht. Voor deze groepen zijn in februari 2022 de plannen van aanpak gereed. Op basis van deze analyse wordt helder wat er nodig is op groepsniveau, individueel niveau en op leefdomeinen. Hierin worden ook mogelijkheden om ingrepen te plegen in de openbare ruimte en daarmee gepaard gaande kosten meegenomen. Doel hiervan is om rust te creëren in de buurt en de overlast terug te dringen, maar ook om de veiligheid in het Develpark te kunnen waarborgen. We zullen u gedurende 2022 op de hoogte houden van de opbrengsten van deze aanpak.

7. Op welke wijze bespreekt u signalen en het belang van melden over onveilige situaties met de sportverenigingen individueel of in het Sportplatform? En betreft u daarbij ook de jongeren?

Tot op heden zijn signalen steeds ad hoc besproken met de verenigingen die signalen afgeven. We gaan de komende periode met het sportplatform als totaal in gesprek over de aanpak zoals we die voorstaan, het belang van melden van onveilige situaties en ook het belang van het doen van aangifte. In de huidige werkwijze van het JIZ en in de aanpak zoals we die nu samen met Futuro Werkt vorm en inhoud geven is het betrekken van jongeren, volwassenen en hun omgeving een nadrukkelijk onderdeel van het proces om overlastsituaties en problemen met groepen en groepsgedrag op te lossen. We zullen hen betrekken bij de gesprekken met het sportplatform. Daarnaast zijn en blijven we ook met jongeren en volwassenen in gesprek over hun gedrag en het effect dat dat gedrag heeft op anderen.

8. Wat is het plan van aanpak voor deze en andere locaties waarover meldingen van overlast en onveiligheid zijn gedaan?

Voor de beantwoording van deze vraag verwijzen we u graag naar de uitgebreide toelichting hieronder over de brede aanpak van overlastgevende groepen in de openbare ruimte van Zwijndrecht.

Brede aanpak overlastgevende groepen in de openbare ruimte

We werken aan een integrale en projectmatige aanpak waarbij de groepen in kaart worden gebracht en waarbij we afspraken maken over de acties die van de verschillende ketenpartners nodig zijn.

In de afgelopen jaren is de ervaren overlast van groepen jongeren en de complexiteit van problemen onder jongeren uit deze groepen toegenomen. Dit vraagt volgens de gemeente een meer integrale en projectmatigere aanpak waarbij de groepen in kaart worden gebracht en in beeld wordt gebracht welke aanpak en acties van de verschillende ketenpartners noodzakelijk zijn. Verschillende knelpunten en aandachtspunten in de uitvoering zijn al binnen de huidige aanpak zichtbaar geworden op aangeven van de partners en tijdens een aantal sessies met het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV). Samenvattend is behoefte aan een meer integrale aanpak en heldere rol- en taakverdeling.

Analyse en groepsscan

Begin 2022 wordt een grondige analyse gemaakt van groepen en groepsgedrag in buurten van Zwijndrecht. Daaruit volgt enerzijds een integrale methodische groepsaanpak en anderzijds een traject waarin de huidige aanpak die alleen gericht is op jongeren tot 25 jaar wordt verbreed naar een groepsaanpak voor alle leeftijden. Er wordt een inventarisatie gemaakt op vier onderdelen:

- 1) Problemen in de wijk
- 2) De inrichting van de gemeentelijke regierol
- 3) De integrale wijkaanpak
- 4) De manier waarop informatie wordt uitgewisseld

Doelstellingen en aanpak

Op basis van de analyse krijgen goed inzicht in wat er op straat (wijk/buurt), in de groep en achter de voordeur gebeurt. Door informatie integraal te verzamelen en analyseren kan een samenhangend plan van aanpak worden gemaakt voor het individu en gezin, de groep en de omgeving. Partners in de aanpak van groepen jongeren zijn onder andere politie, boa's en straatcoaches, jongerenwerk, Halt, Jeugd Preventie Team, Vivera Sociaal Wijkteam, Veilig Thuis en onderwijs. Wanneer het groepen volwassenen betreft zullen dit naast politie, boa's en Vivera Sociaal Wijkteam vooral de Sociale Dienst Drechtsteden, het Veiligheidshuis en Reclustering zijn. Per individu en huishouden, groep en omgeving worden doelstellingen geformuleerd. Tijdens de aanpak wordt gemonitord of deze doelstellingen ook worden behaald of moeten worden bijgesteld. De belangrijkste doelen die de ketenpartners nastreven met een gezamenlijke integrale aanpak van groepen en groepsgedrag zijn:

- a) Het verminderen van overlast en criminaliteit;
- b) Het behoeden van jonge jeugd (10 tot en met 15-jarigen) voor misstappen;
- c) Het versterken sociale positie van groepsleden, het bieden van perspectief;
- d) Het voorkomen van nieuwe aanwas.

Spelregels JOP's en (Sport)voorzieningen in de openbare ruimte

Als onderdeel van de aanpak is het van belang om de afspraken ten aanzien van de plaatsing, verplaatsing, verwijdering, schoonmaak en onderhoud van JOP's en (Sport)voorzieningen in de openbare ruimte goed vast te leggen. Daarnaast moeten afspraken worden gemaakt over de spelregels bij het gebruik van de JOP's en (Sport)voorzieningen in de openbare ruimte en het toezicht en de handhaving op de naleving van die spelregels. Daarmee hebben de ketenpartners Jeugd en Veiligheid in Zwijndrecht een handvat om stappen te zetten met jongeren en omwonenden in het proces van idee tot uitvoering, van realisatie van een voorziening tot toezicht en handhaving. Deze spelregels worden in de vorm van beleidsregels in het tweede kwartaal van 2022 door het college vastgesteld.

Vervolg en borging

Op dit moment werken we onder begeleiding van Futuro Werkt op basis van de huidige samenwerking aan een sluitende methodische aanpak van overlastgevende groepen in Zwijndrecht en de borging daarvan bij alle betrokken partners. Dat is een proces dat heel 2022 zal beslaan. Ter ondersteuning van de samenwerking en de uitwisseling van gegevens wordt een samenwerkingsconvenant opgesteld. Op basis van de analyse van de groepen en de plannen van aanpak wordt in kaart gebracht welke middelen nodig zijn om hieraan uitvoering te geven.

Tot slot

We houden u de komende periode op de hoogte van de voortgang van de brede aanpak van overlastgevende groepen in Zwijndrecht en gaan gedurende het proces, na afronding van de analyse van de groepen, met u in gesprek over de spelregels rondom JOP's en (Sport)voorzieningen in de openbare ruimte in de vorm van een oriëntatieavond.

Hoogachtend,

Namens het college van Burgemeester en Wethouders

Burgemeester

Secretaris